

การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์*

DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL AND SOCIAL CAPITAL AFFECTING THE LOCAL DEVELOPMENT OF SUBDISTRICT MUNICIPALITIES IN PHETCHABUN PROVINCE

จริยา ยอมิน

Jariya Yomin

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปทุมธานี ประเทศไทย

Graduate school, Pathumthani University, Pathum Thani, Thailand

Corresponding author E-mail: sayaporn.may@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.45) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.44) 2) การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ ทุนมนุษย์ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ทุนสถาบัน การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ และการพัฒนาความรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ดีในจังหวัดเพชรบูรณ์

คำสำคัญ: การพัฒนาทุนมนุษย์, ทุนทางสังคม, การพัฒนาท้องถิ่น, เทศบาลตำบล

Abstract

The research purposes were 1) To study the local development levels of subdistrict municipalities in Phetchabun Province; 2) To analyze the development of human capital and

* Received July 5, 2024; Revised July 26, 2024; Accepted July 30, 2024

social capital affecting the local development of subdistrict municipalities in Phetchabun Province; and 3) To propose the guidelines for developing the local development of subdistrict municipalities in Phetchabun Province. This was the qualitative and quantitative research. The population was the people aged 18 years and over who had voting right in the area of subdistrict municipalities of Phetchabun Province; the sample group of quantitative research was the 400 people, the research instrument was the questionnaire; the sample group of qualitative research was the 20 people, the research instrument was the in-depth interview form. The statistics used to analyze the data are descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. and inferential statistics Multiple regression analysis With ready-made computer programs, research results found that 1) Local development in Phetchabun province Overall, it is at a high level. The highest mean value was in the area of infrastructure ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.45) and the least mean value was in the area of economy, agriculture, goods and products, and tourism ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.44); 2) The development of human capital and social capital in the areas of natural resource capital, human capital, increasing management efficiency, institutional capital, reducing health risk factors, promoting participation in national development, and knowledge development affected the local development of subdistrict municipalities in Phetchabun Province with a statistical significance level .05; and 3) This research findings had recommendations for concrete human capital development to be the important force in local development, including promoting tourism which is the good economic drivers in Phetchabun Province.

Keywords: Human Capital Development, Social Capital, Local Development, Subdistrict Municipality

บทนำ

นโยบายการพัฒนาที่เกิดขึ้นของภาครัฐ หน่วยงาน และสถานการณ์ในปัจจุบัน อันได้แก่ นโยบายภาครัฐ คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) กำหนดให้การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่วนนโยบายหน่วยงาน กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงาน ส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสวัสดิการสังคมและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี, 2565)

จากสถานการณ์ในปัจจุบันของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในตลาดแรงงาน ทำให้มีความต้องการแรงงานที่มีทักษะสูงและความสามารถในการปรับตัว จำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีแรงงานที่มีทักษะลดลงและความท้าทายด้านการดูแลผู้สูงอายุ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและโอกาสทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจาก 1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ: แรงงานที่มีทักษะและความรู้สูงจะช่วยขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม: การลงทุนในทุนมนุษย์และทุนทางสังคมจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสและสร้างสังคมที่เป็นธรรมยิ่งขึ้น

3) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม: การพัฒนาทุนมนุษย์จะช่วยสร้างสังคมที่เน้นการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ 4) ตอบสนองความท้าทายในอนาคต: การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมจะช่วยเตรียมประเทศให้พร้อมรับมือกับความท้าทายในอนาคต เช่น การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 สังคมผู้สูงอายุ วัฒนธรรมเลียนแบบ รวมถึงปัญหาทางสังคมอื่น ๆ เช่น โรคระบาด ยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ด้วยแต่การพัฒนาทุนมนุษย์นั้นไม่ได้หมายความถึงการเพิ่มระดับการศึกษาหรือการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะแต่เพียงอย่างเดียว เพราะการพัฒนาทุนมนุษย์เป็นการพัฒนาในภาพรวม กระบวนการของการพัฒนาทุนมนุษย์ไม่เพียงแต่ดูจากการขับเคลื่อนผลลัพธ์ขององค์กรเท่านั้น แต่มันจะเกี่ยวข้องกับความผูกพันของคนต่อองค์กร ภาวะผู้นำและการปรับตัวกับการทำงาน องค์กรที่ต้องการความสำเร็จในการปรับปรุงความสามารถของทุนมนุษย์ด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าจะต้องมีเป้าหมายที่กระบวนการที่เจาะจงที่มีความสัมพันธ์สูงกับความสามารถของทุนมนุษย์ที่เราต้องการ (Thomas, R. J. et al., 2003) “ทุนมนุษย์” คือ ความรู้ ทักษะความสามารถของพนักงาน ซึ่งมีคุณค่าในการสร้างศักยภาพให้แก่องค์กร ทุนมนุษย์ มักจะมีความเกี่ยวข้องกับทักษะ และความรู้ ความคิดในการทำงานของบุคคลโดยบุคคลที่มีทุนมนุษย์สูงสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าบุคคลที่มีทุนมนุษย์ต่ำภายในระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่เท่ากัน ทุนมนุษย์จึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญในกระบวนการผลิต เช่นเดียวกับปัจจัยการผลิตอื่น ๆ โดยมีข้อได้เปรียบในแง่ของการสั่งสมได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด (Bateman, S. T. & Snell, A. S., 2009)

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยในจังหวัดเพชรบูรณ์เสื่อมลง เพราะต้องประสบกับปัญหาในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ การพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก การขาดแคลนโอกาสทางการศึกษาและการฝึกอบรม
- 2) ปัญหาทางสังคม ได้แก่ การแพร่ระบาดของยาเสพติด การค้ามนุษย์ ปัญหาครอบครัวและการหย่าร้าง การขาดแคลนสวัสดิการสังคม
- 3) ปัญหาทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การทำลายป่าและการบุกรุกพื้นที่ป่า มลพิษทางอากาศและน้ำ การจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม
- 4) ปัญหาทางการเมือง ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชัน การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ความขัดแย้งทางการเมือง และ
- 5) ปัญหาทางวัฒนธรรม ได้แก่ การสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก และการขาดการส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ตามปัจจัยของยุค social เกิดวัฒนธรรมเลียนแบบ อีกทั้งนโยบายของภาครัฐและผู้บริหารของจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, 2560) ซึ่งในการพัฒนานั้นหากมีการพัฒนาดังแต่ฐานราก ไม่ว่าจะเป็นทุนมนุษย์ที่พึงมี ได้แก่ ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน เขียน คำนวณ และการใช้เทคโนโลยี ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสื่อสาร ทักษะเฉพาะทางในสาขาอาชีพต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564); (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2564) และทุนทางสังคมที่พึงมี ได้แก่ ความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่กว้างขวาง ความไว้วางใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม การเข้าถึงบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมที่จำเป็น (Bourdieu, P., 1986); (Putnam, R. D., 2000); (Fukuyama, F., 2001) เพื่อให้ประชากรมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการใช้ชีวิตกับสภาพแวดล้อม สังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งประชากรที่มีคุณภาพก็จะสามารถ พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565)

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่องการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างบูรณาการในจังหวัดเพชรบูรณ์ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) ระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งและมีทะเบียนบ้านอยู่ในเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 132,579 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 64,307 คน หญิง จำนวน 68,272 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 400 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1973)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Miles, M. B. & Huberman, A. M., 1994) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งและมีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตเทศบาลตำบลจากทุกตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 10 คน ผู้บริหารเทศบาลตำบลจากทุกตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 67 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนค่านิยม 2) การพัฒนาความรู้ 3) การยกระดับการศึกษา 4) การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร 6) การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทุนทางสังคม ประกอบด้วย 1) ทุนมนุษย์ 2) ทุนสถาบัน 3) ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม 4) ทุนทรัพยากรธรรมชาติ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) เศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว 4) การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) การเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่า ข้อมูลที่ได้รับจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ออกแบบจะเป็นข้อมูลที่มีคุณค่า ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปสอบถามว่า หากนำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัยแล้วนั้นจะสามารถวัดในส่วนของเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ กระบวนการตรวจสอบผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ มีจำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ และนำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (index of item objective congruence) โดยใช้สูตรของ IOC ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.951 2) การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ภายหลังที่นำเครื่องมือแบบสอบถามไปผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในจังหวัดเลย เพื่อหาค่าความเที่ยง จำนวน 30 ชุด วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นไปตามโครงสร้างตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ กำหนดข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด โดยพัฒนาจากตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับของการพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนค่านิยม 2) การพัฒนาความรู้ 3) การยกระดับการศึกษา 4) การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร 6) การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทุนทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 1) ทุนมนุษย์ 2) ทุนสถาบัน 3) ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม 4) ทุนทรัพยากรธรรมชาติ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) เศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว 4) การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) การเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อนำไปประกอบการขอเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ป้องกันการได้รับข้อมูลที่คลาดเคลื่อน
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative research) จากแบบสอบถามที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามหลักการเชิงเนื้อหาและเหตุผลทางวิชาการ โดยทำการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ตามข้อเท็จจริงของกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

หลังจากที่ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมหรืออนุญาตให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายวันเวลา และสถานที่สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึกจากมหาวิทยาลัยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในขณะที่สัมภาษณ์มีการจดบันทึกข้อความสำคัญ และขออนุญาตบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียง ภาพนิ่ง ภายหลังจากการสัมภาษณ์แต่ละรายเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์นำมาถอดเทปรวบรวมประเด็นคำตอบต่าง ๆ และวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปสาระความสัมพันธ์ของแนวคิดนั้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนบทสรุปงานวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จนครบ จำนวน 400 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำข้อมูลมาแจกแจงตามประเด็นต่าง ๆ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำบทสัมภาษณ์นำมาถอดเทปรวบรวมประเด็นคำตอบต่าง ๆ มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำข้อมูลมาการจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำมาเป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวม ($n = 400$)

การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	การเปลี่ยนค่านิยม	3.81	0.52	มาก	1
2.	การพัฒนาความรู้	3.76	0.59	มาก	2
3.	การยกระดับการศึกษา	3.67	0.46	มาก	3
4.	การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ	3.58	0.50	มาก	4
5.	การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ	3.49	0.64	มาก	5
6.	การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ	3.34	0.48	ปานกลาง	6
รวม		3.61	0.26	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเปลี่ยนค่านิยม ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาความรู้ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.59) ด้านการยกระดับการศึกษา ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.46) ด้านการลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.50) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.64) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.48)

1.2 ทูทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทุนทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวม (n = 400)

ทุนทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	ทุนมนุษย์	3.64	0.50	มาก	2
2.	ทุนสถาบัน	3.51	0.47	มาก	3
3.	ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม	3.75	0.47	มาก	1
4.	ทุนทรัพยากรธรรมชาติ	3.39	0.49	ปานกลาง	4
รวม		3.57	0.25	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ทุนทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.47) รองลงมา ได้แก่ ด้านทุนมนุษย์ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.50) ด้านทุนสถาบัน ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.49)

1.3 การพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวม (n = 400)

การพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวม		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	โครงสร้างพื้นฐาน	3.62	0.45	มาก	1
2.	การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการ และพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.50	0.47	มาก	4
3.	เศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว	3.37	0.44	ปานกลาง	5
4.	การอนุรักษ์ ป่าไม้ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	3.54	0.54	มาก	3
5.	การเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	3.60	0.54	มาก	2
รวม		3.53	0.25	มาก	

จากตารางที่ 19 พบว่า การพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.54) ด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.54) ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.47) และอันดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.44)

2. วิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (n = 400)

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	1.481	0.175		8.460	0.000
การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์					
การเปลี่ยนค่านิยม (X_1)	0.021	0.019	0.045	1.093	0.275
การพัฒนาความรู้ (X_2)	0.036	0.017	0.086	2.150	0.032*

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (ต่อ)

(n = 400)

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
การยกระดับการศึกษา (X ₃)	0.004	0.022	0.007	0.174	0.862
การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ (X ₄)	0.069	0.020	0.140	3.393	0.001*
การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ(X ₅)	0.094	0.016	0.228	5.424	0.000*
การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ (X ₆)	0.059	0.021	0.117	2.838	0.005*
ทุนทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์					
ทุนมนุษย์ (X ₇)	0.117	0.020	0.240	5.896	0.000*
ทุนสถาบัน (X ₈)	0.088	0.021	0.180	4.473	0.000*
ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม (X ₉)	0.036	0.021	0.070	1.710	0.088
ทุนทรัพยากรธรรมชาติ (X ₁₀)	0.178	0.021	0.353	8.666	0.000*
R = 0.635, R Square = 0.403, Adjuster R Square = .338					
Std. Error of the Estimate = 0.193 F = 26.24660, Sig = 0.000					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปร การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ (X₁₀) ทุนมนุษย์ (X₇) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ(X₅) ทุนสถาบัน (X₈) การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ (X₄) การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ (X₆) และการพัฒนาความรู้ (X₂) ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า คะแนนมาตรฐานของการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ (X₁₀) ทุนมนุษย์ (X₇) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ(X₅) ทุนสถาบัน (X₈) การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ (X₄) การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ (X₆) และการพัฒนาความรู้ (X₂) ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (Y) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบคะแนนมาตรฐาน(Bata) มีค่าเท่ากับ .353, .240, .228, .180, .140, .117 และ .086 โดยการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ (X₁₀) ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (Y) สูงสุด การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม การพัฒนาความรู้ (X₂) ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (Y) ต่ำสุด มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (Y) มีค่า (R) เท่ากับ .635 นอกจากนี้ค่า (R Square) มีค่าเท่ากับ 40.30 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ .175 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.481 + 0.353(\text{ทุนทรัพยากรธรรมชาติ } X_{10}) + 0.240 (\text{ทุนมนุษย์ } X_7) + 0.228 (\text{การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ } X_5) + 0.180 (\text{ทุนสถาบัน } X_8) + 0.140 (\text{การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ } X_4) + 0.117 (\text{การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ } X_6) + 0.086 (\text{การพัฒนาความรู้ } X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.178 (\text{ทุนทรัพยากรธรรมชาติ } X_{10}) + 0.117 (\text{ทุนมนุษย์ } X_7) + 0.094 (\text{การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ } X_5) + 0.088 (\text{ทุนสถาบัน } X_8) + 0.069 (\text{การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ } X_4) + 0.059 (\text{การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ } X_6) + 0.036 (\text{การพัฒนาความรู้ } X_2)$$

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.353 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.353 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านทุนมนุษย์ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.240 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.353 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.228 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.228 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านทุนสถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.180 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.180 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.140 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.140 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.117 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.117 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.086 กล่าวคือ เมื่อการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มขึ้น 0.086 หน่วย โดยในสมการคงที่

3. เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ภายในชุมชนควรมีการปรับปรุงถนน ไฟฟ้า ระบบน้ำ ให้แก่ประชาชนในชุมชนอยู่เสมอ พร้อมทั้งตรวจสอบความพร้อมในการใช้งาน 2) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า ภายในชุมชนควรมีการจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการศึกษาแก่ประชาชนและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) เศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว พบว่า หน่วยงานควรมีการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มสตรีและสมาชิกในครอบครัว และยังเพิ่มการอบรมส่งเสริมให้แม่บ้านและประชาชนทุกคนมีรายได้จากอาชีพเสริม 4) การอนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พบว่า ภายในชุมชนควรมีการจัดให้มีพุดคุดออกกฏและรณรงค์ให้เลิกตัดไม้ ป่าทดแทนในชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนคำนึงถึงปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน หันมาใช้ประโยชน์จากขยะ ไม่ใช่เพียงแค่ต้องการทิ้งเพียงอย่างเดียว และ

5) การเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ภายในชุมชนควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแผนให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อบริการประชาชน

อภิปรายผล

1. ระดับการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 การพัฒนาทุนมนุษย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเปลี่ยนค่านิยม รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาความรู้ ด้านการยกระดับการศึกษา ด้านการลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ตามที่ สมพจน์ วงษ์จู้ ทำการวิจัยเรื่อง ทุนทางสังคมและการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาทุนมนุษย์ของประชาชน ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการยกระดับการศึกษา ด้านการลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ด้านการพัฒนาความรู้ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการเปลี่ยนค่านิยมและด้านการผลักดันการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ตามลำดับ (สมพจน์ วงษ์จู้, 2564)

1.2 ทุนทางสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านทุนมนุษย์ ด้านทุนสถาบัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ ดังที่ นิสรา ใจชื่อ และจรรยาศรี มาติลกโกวิท ศึกษาพบว่า ทุนทางสังคมที่สำคัญของชุมชนในเขตเศรษฐกิจ พิเศษ ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนประเพณี วัฒนธรรม และทุนสถาบันองค์กร (นิสรา ใจชื่อ และจรรยาศรี มาติลกโกวิท, 2567)

1.3 การพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ ด้านการเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการอนุรักษ์ พื้นทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต และอันดับ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว ซึ่งจันทร์เพ็ญ เอี่ยมอำภา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า ทุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านทุนมนุษย์ ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ด้านทุนสถาบัน ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ ด้านทุนจิตวิญญาณ ด้านทุนทางสังคมเชิงการรับรู้ ด้านทุนโภชนาการ ด้านทุนทางสังคมเชิงโครงสร้าง ตามลำดับ และการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาการศึกษา ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาเมืองและการบริหาร ตามลำดับ (จันทร์เพ็ญ เอี่ยมอำภา, 2564)

2. วิเคราะห์การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลใน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคม ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ ทุนมนุษย์ การเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ทุนสถาบัน การลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ การผลักดันด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ และการพัฒนาความรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ตามการศึกษาเรื่อง ทุนทางสังคมและการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ทูทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านทุนมนุษย์ ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (สมพันธ์ วงษ์จุ, 2564)

3. เสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรมีการปรับปรุงอยู่เสมอ พร้อมทั้งตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานทั้งถนน ไฟฟ้า และระบบน้ำ 2) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรมีการจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการศึกษาในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ 3) เศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยว ควรมีการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มสตรีและสมาชิกในครอบครัว และส่งเสริมให้แม่บ้านรวมถึงประชาชนทุกคนมีรายได้จากการประกอบอาชีพเสริม 4) การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดเวทีสนทนาหรือเปิดโอกาสให้ภายในชุมชนได้พูดคุย วางกฎระเบียบ รณรงค์ให้เลิกตัดไม้ ร่วมกันปลูกป่าทดแทนในชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้ประโยชน์จากขยะ เพื่อปรับพฤติกรรมทิ้งและลดปริมาณขยะภายในชุมชน และ 5) การเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อบริการประชาชน ดังที่ ชัยยุทธ เล่าเรียนธรรม ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารต้นทุนมนุษย์กับหลักการบริหารจัดการที่ดีที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ควรนำแนวทางปฏิบัติของผู้นำมาสร้างความผูกพันของบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยังต้องมีความรับผิดชอบมีส่วนร่วม และยึดมั่นในคุณธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (ชัยยุทธ เล่าเรียนธรรม, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีทิศทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม สนับสนุนให้ประชาชนได้มีพื้นที่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต องค์กรได้ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในชุมชนเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมสินค้าการเกษตร เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการบริโภคสินค้าในจังหวัด ผลักดันวิถีท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ศาสนา รณรงค์เพื่อสร้างการตระหนักรู้และรับผิดชอบต่อสังคม และบริการอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ การส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูล การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการระดมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนทั้งภาคประชาชน พัฒนาทุนทางสังคมในชุมชนที่มีอยู่ รวมทั้งต้องสะสมทุนทางสังคมให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะองค์กรชุมชนต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มที่ได้สะสมทุน ให้มีการพัฒนาทั้งที่เป็นความรู้และประสบการณ์พยายามสืบทอดรักษา รวมทั้งสร้างค่านิยม ที่ทำให้ทุนทางสังคมนั้น ๆ คงอยู่ในรุ่นต่อไป 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านเทคโนโลยีที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล การพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เกิดประโยชน์และคุณภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จันทร์เพ็ญ เอี่ยมอำภา. (2564). ทูทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ชัยยุทธ เล่าเรียนธรรม. (2564). การบริหารต้นทุนมนุษย์กับหลักการบริหารจัดการที่ดีที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม. ใน ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- นิสรา ใจชื่อ และจรรยาศรี มาติลโกวิท. (2567). รูปแบบการเรียนรู้บนฐานทุนทางสังคมเพื่อตั้งรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 49(1), 1-18.
- สมพาณิชย์ วงษ์จุ. (2564). ทุนทางสังคมและการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16(1), 446-459.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2564). กรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). เรียกใช้เมื่อ 19 มีนาคม 2566 จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2565). ประกาศจำนวนประชากรปี 2566-2542. เรียกใช้เมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2566 จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/pk/pk_65.pdf
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์. (2560). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2566 จาก <https://www.phetchabunpao.go.th/plan/images/Document/PAO-PLAN-2561-2565.pdf>
- Bateman, S. T. & Snell, A. S. (2009). Management: Leading & Collaborating in a Competitive World. (8th edition). Boston: McGraw Hill.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In Richardson, J. G. (Ed.), Handbook of theory and research for the sociology of education (pp. 241-258). New York: Greenwood Press.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). New York: Harper&Collins.
- Fukuyama, F. (2001). Social capital: The missing link in economic development. Washington, DC: World Bank.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Putnam, R. D. (2000). Bowling alone: The collapse and revival of American community. New York: Simon & Schuster.
- Thomas, R. J. et al. (2003). The Accenture Human Capital Development Framework: Assessing, Measuring and Guiding Investments in Human Capital to Achieve High-performance, Human Capital Development. Retrieved September 21, 2023, from <https://www.mbadepot.com/the-accenture-human-capital-development-framework-assessing-measuring-and-guiding-investments-in-human-capital-to-achieve-high-performance/>
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.